

Jak sporządzić bibliografię?

Bibliografia to jeden z elementów przygotowań do egzaminu ustnego, z którym przychodzi się zmierzyć maturzyście. Jest widoczny i staje się bardzo poważnym świadectwem twojego przygotowania do matury. Warto przyłożyć się do jego poprawności, tym bardziej, że nie kosztuje to wiele wysiłku. Wystarczy tylko odrobina konsekwencji i... chęci. Na początku powinieneś sobie uświadomić, po co bibliografia jest sporządzana i jaką funkcję pełni. Jest to nic innego jak adres, który wystarczy znać, aby każdy mógł do niego trafić, a potrzebna jest, by egzaminatorzy mogli dotrzeć do tych samych fragmentów, co ty. Oto kilka rad, które na wstępie należy wziąć pod uwagę.

Po pierwsze: pamiętaj, żeby bibliografia miała **układ alfabetyczny**. W tym celu zaczynaj od nazwisk, po których zapisujemy imię/imiona. Dobrze jest umieszczać tylko inicjały, gdyż całe imiona zabierają zbyt dużo miejsca, a ty nie masz go zbyt wiele.

Po drugie: twoja bibliografia **musi się dzielić na literaturę podmiotu i literaturę przedmiotu** (w obu przypadkach zasady sporządzania są prawie identyczne).

WAŻNE!!!!

1. LITERATURA PODMIOTU ZAWIERA ADRESY BIBLIOGRAFICZNE TEKSTÓW LITERACKICH I RÓŻNYCH TEKSTÓW KULTURY (FILM, SPEKTAKL, OBRAZ, DZIEŁO MUZYCZNE, RZEŹBA I INNE).

2. LITERATURA PRZEDMIOTU ZAWIERA ADRESY BIBLIOGRAFICZNE RÓŻNYCH OPRACOWAŃ DOTYCZĄCYCH TEKSTÓW UMIESZCZONYCH W LITERATURZE PODMIOTU.

Uwaga: Jeżeli wykorzystujesz różne teksty kultury, dzielisz literaturę podmiotu wg wzoru:

Literatura podmiotu

- a) dzieła literackie
- b) dzieła malarskie
- c) dzieła filmowe
- d) dzieła muzyczne
- e) dzieła inne

Po trzecie: każda z tych części, wyjąwszy nagłówki, **musi mieć formę listy numerowanej**.

Po czwarte: wszystkie **przypisy** pod względem interpunkcji **muszą być identyczne** (to bardzo ważne).

Po piąte: w literaturze podmiotowej zamieszczasz teksty, o których mówisz, którym poświęcasz uwagę i **muszą być one całe**, tzn. nie możesz omawiać fragmentu np. *Lalki* B. Prusa.

Po szóste: w przypadku literatury przedmiotowej, zawierającej teksty pomagające ci zrozumieć literaturę podmiotu, **możesz odwoływać się zarówno do całych artykułów, rozdziałów, ale i też fragmentów**, wtedy na końcu przypisu umieszczasz numery stron, na których można znaleźć słowa, które Cię zainspirowały.

Uwaga! Jeżeli korzystasz ze słowników, leksykonów, encyklopedii – na końcu adresu bibliograficznego piszesz: „[tu:] hasło”.

Po siódme: tytuły książek oznaczaj kursywą, tytuły czasopism - cudzysłowem.

Po ósme: w żadnym wypadku **nie wpisuj tekstów, z których nie korzystałeś**, no chyba, że lubisz publiczne upokorzenia – komisja w lot wychwyci brak wiedzy.

WZORY – tego się trzymaj.

I Opis bibliograficzny książki

1. Nazwisko i imię autora
2. Przecinek
3. Tytuł i podtytuł **kursywą** (po tytule, jeśli jest podtytuł, stawiamy kropkę)
4. Przecinek
5. Numer tomu lub części (jeżeli jest)
6. Przecinek
7. Miejsce i rok wydania
8. Kropka

Np.: Terakowska Dorota, *Dobry adres to człowiek*, Warszawa 2004.

Lub

Zawiślański Stanisław, *Kieślowski. Ważne, żeby żyć...*, cz.1., Izabelin 2005.

II Opis bibliograficzny książki pod redakcją (dotyczy to najczęściej słowników)

1. Tytuł (kursywą)
2. Przecinek
3. Skrót: pod red.
4. Imię i nazwisko redaktora
5. Przecinek
6. Miejsce i rok wydania
7. Przecinek
8. Numery wybranych stron
9. Przecinek
10. Łącznik [tu:] - jeżeli jest to słownik, encyklopedia itp.
11. Wykorzystane hasło/a
12. Kropka

Np.: *Praktyczny słownik frazeologiczny*, pod red. Iwony Puchalskiej, Kraków 2002, s. 429-430, [tu:] złoty kłós.

III Opis bibliograficzny rozdziału (artykułu) lub fragmentu książki

1. Nazwisko i imię autora rozdziału, artykułu lub części
2. Przecinek
3. Tytuł (kursywą)
4. Przecinek
5. Łącznik [w:]

6. Imię i nazwisko autora całego dzieła - jeżeli jest inny niż autor fragmentu, a jeżeli to ta sama osoba, piszemy: **tegoż** lub **tejże**
7. Przecinek
8. Tytuł dzieła (kursywą)
9. Przecinek
10. Miejsce i rok wydania
11. Przecinek
12. Numer strony/stron
13. Kropka

Np.: Gajcy Tadeusz, *Wczorajszemu*, [w:] A. Lam, *Kolumbowie i współcześni. Antologia poezji polskiej po roku 1939*, Warszawa 1976, s.23.

Lub

Kowalski Jan, *Fragment*, [w:]tegoż, *Fragmety niedokończone*, Kraków 1989, s.78.

IV Opis bibliograficzny artykułu w czasopiśmie

1. Nazwisko i imię autora artykułu
2. Przecinek
3. Tytuł (kursywą)
4. Łącznik [w:]
5. Tytuł czasopisma w cudzysłowie
6. Przecinek
7. Rocznik i rok wydania, numer lub zeszyt
8. Przecinek
9. Numery stron
10. Kropka

Np.: Szpakowska Małgorzata, *Przemiany w interpretacjach twórczości Stanisława Witkiewicza*, [w:] „Pamiętnik Literacki”, Wrocław 1972, nr 3, s. 346-362.

V OPIS KSIĄŻKI ELEKTRONICZNEJ

1. Nazwisko i imię autora
2. Przecinek
3. Tytuł (w formie występującej w źródle) – kursywa
4. Przecinek
5. Typ nośnika (podany w nawiasie kwadratowym), np.: [CD-ROM], [taśma magnetyczna], [dyskietka]
6. Przecinek
7. Numer Wydania / Wersji
8. Przecinek
9. Miejsce wydania
10. Przecinek
11. Wydawca
12. Przecinek
13. Rok wydania
14. Kropka

np.: Kopaliński Władysław, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, [CD-ROM], Wersja 1.03.16., Łódź, PRO-media CD, 1998.

VI OPIS ARTYKUŁU LUB ILUSTRACJI ZE STRONY INTERNETOWEJ

1. Nazwisko i imię autora
2. Przecinek

3. Tytuł – kursywa
4. Przecinek
5. [online]
6. Przecinek
7. Wydawca
8. Przecinek
9. Data wydania
10. Przecinek
11. Data dostępu w nawiasie kwadratowym
12. Przecinek
13. Łącznik [na:]
14. Adres www
15. Kropka

np.: Sawiski Lew, *Czy pokemony mogą chodzić do szkoły?*, [online], Gazeta.pl, 12.12.2008., [dostęp 03.01.09.], [na:] www.gazeta.pl/ubi/opi/index.php.

VII Opis dzieła plastycznego (obraz, rzeźba, fotografia)

1. Nazwisko i imię twórcy dzieła
2. Przecinek
3. Tytuł (kursywą)
4. Przecinek
5. Łączniki [il.][w:]
6. Tytuł książki - kursywa
7. Przecinek
8. Imię i nazwisko autora
9. Przecinek
10. Miejsce i rok wydania
11. Przecinek
12. Numery stron, na których zamieszczono reprodukcję
13. Kropka

Np.: Malczewski Jacek, *Zatruta studnia*, [il.] [w:] *100 najświetniejszych obrazów*, Jan Buszyński, Warszawa 1971, s.45.

VIII Opis filmu

1. Tytuł – kursywa
2. Przecinek
3. skrót: reż.
4. Imię i nazwisko reżysera
5. Przecinek
6. Miejscowość
7. Dwukropek
8. Dystrybutor
9. Przecinek
10. Rok produkcji
11. Przecinek
12. Nośnik
13. Kropka

Np.: *Hero*, reż. Zhang Yimou, Warszawa: Vision Film, 2002, DVD.

IX Opis utworu muzycznego

1. Tytuł – kursywą
2. Przecinek
3. skrót: komp.
4. Imię i nazwisko kompozytora
5. Przecinek
6. Łącznik [na:]
7. Imię i nazwisko twórcy / nazwa płyty - kursywą
8. Przecinek
9. Tytuł płyty – kursywą
10. Przecinek
11. Nazwa wydawcy płyty i rok wydania
12. Przecinek
13. Numer kolejny pieśni / piosenki
14. Przecinek
15. Nazwa nośnika

Przykład: *Walc cesarski*, komp. J. Strauss II, [na:] *Muzyka mistrzów. J. Strauss II, Król walca*, Point Classic AG 1997, nr 2, CD.

IX Opis tekstu pieśni / piosenki, której fragment chcesz też zaprezentować z płyty CD/DVD

1. Nazwisko i imię autora słów
2. Przecinek
3. Tytuł – kursywą
4. Przecinek
5. Łącznik [na:]
6. Imię i nazwisko wykonawcy / nazwa zespołu muz.
7. Przecinek
8. Tytuł płyty – kursywą
9. Przecinek
10. Skrót: muz.
11. Autor muzyki do danej pieśni / piosenki
12. Przecinek
13. Nazwa wydawcy płyty i rok wydania
14. Przecinek
15. Numer kolejny pieśni / piosenki
16. Przecinek
17. Nazwa nośnika

Przykład: Kłobukowski M., *Żagle tuż nad ziemią*, [na:] Martyna Jakubowicz, *Te 30 urodziny*, muz. M. Jakubowicz, Agora 2008, nr7, CD.

Uwagi końcowe:

1. W sporządzaniu opisu bibliograficznego podstawowa zasada dotyczy konsekwencji w używaniu znaków interpunkcyjnych.
2. Cudzysłowu używa się tylko jako wyznacznika tytułu czasopisma.
3. Tytuły książek wyróżnia się w tekście poprzez użycie kursywy.
4. Nie należy spisywać danych bibliograficznych z okładki – źródłem danych jest karta tytułowa.
5. Wszelkie dodatki wprowadza się stosując nawias kwadratowy.
6. Bibliografię należy ułożyć alfabetycznie wg nazwisk autorów dzieł.
7. Jeżeli wykorzystywany ze strony www tekst nie ma autora zaczynamy przypis od tytułu.
8. Bibliografia i plan prezentacji powinny zmieścić się na jednej stronie formatu A4, czcionka – **Times New Roman**, rozmiar nie większy niż 12 pkt.

SCHEMATY BIBLIOGRAFII I PLANU RAMOWEGO – tego się trzymaj.**Bibliografia**

Imię i nazwisko

TEMAT:

- I. Literatura podmiotu.
- II. Literatura przedmiotu.
- III. Materiały pomocnicze.

Podpis zdającego

Oddajesz 17 grudnia 2009.**Ramowy plan prezentacji.**

Imię i nazwisko

TEMAT:

- I. Literatura podmiotu.
- II. Literatura przedmiotu.
- III. **Ramowy plan wypowiedzi:**
  - 1. Wstęp.
  - 2. Określenie problemu, teza.
  - 3. Kolejność prezentowanych argumentów (treści).
  - 4. Wnioski.
- IV Materiały pomocnicze:

Podpis zdającego

Oddajesz 26 lutego 2010.**Terminy oddawania planu prezentacji i bibliografii:**

- 1. brudnopis pierwszy: 17 grudnia 2009
- 2. brudnopis drugi: 22 stycznia 2010
- 3. brudnopis trzeci: 26 lutego 2010
- 4. ostateczne wersje:

bibliografia - 2 kwietnia 2009
 plan prezentacji - 16 kwietnia 2009